«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ
жанындағы медицина колледжі

«Бекітемін»
Колледж директоры
А.М. Кункарова
«27» 2025 ж.

ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Мамандығы: 09130100 «Мейіргер ісі»
Біліктілігі: 5АВ09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры»
Оқу түрі: күндізгі
Оқытудың нормативтік мерзімі: 3 жыл 6 ай
Пән индексі: ЖКП 03
Пән: «Медициналық терминологиямен латын тілі негіздері»
Курс: 1
Семестр: 1
Бақылау түрі: бағалы сынақ
Жалпы еңбек сыйымдылығы сағат/кредиттер: 48/2
СӨЖ: 24
ОСӨЖ: 4
Теория: 20

Шымкент, 2025 ж.

«Медициналық терминологиямен латын тілі негіздері» пәні бойынша жұмыс оқу бағдарламасы 2025 жылғы МЖМБС негізінде жасалды.

Тіркеу нөмері:_____

Мамандығы: 09130100 «Мейіргер ісі»
Біліктілігі: 5AB09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры» 3,6
Оқытушы: Алтынбек Гүлмарал Қайратқызы.

Жұмыс оқу бағдарламасы «Жалпы білім беретін пәндер» кафедрасы мәжілісінде қаралды.
Хаттама № 1 «27» 08 2025 ж.
Кафедра меңгерушісі _____А.Т.Сатаев
ПЦК мәжілісінде қаралды.
Хаттама № 1 «27» 08 2025 ж.
ПЦК төрайымы: _____ Г.Т.Анапияева
Әдістемелік кеңес мәжілісінде бекітілді.
Хаттама № 1 «27» 08 2025 ж.
Әдістемелік кеңес төрайымы: _____ Г.О.Мамбеталиева

Түсіндірме хат

Пәннің мақсаты мен міндеті:
Медициналық терминологиямен латын тілі негіздері фонетикалық және орфоэпиялық жүйесін меңгерту, латын грамматикасын негізін оқыту (септелу жүйесі, зат есім мен сын есімнің тіркесуі т.б.), дәрі-дәрмектердің атауларының сөзжасамдық тәсілдерін меңгерту, клиникалық терминдер құрамы арасынан белгілі терминдер элементтерін ажыратып алып, олардың мағынасын түсіндіруге үйрету.

Мақсаты:
Медициналық терминологиямен латын тілі негіздері пәнін оқытудың негізгі мақсаты - халықаралық медициналық терминология негіздерін, ғылыми түсініктерді және медициналық терминологияның үш (анатомиялық, фармацевтикалық жалпы рецептурамен, клиникалық) жүйесін студенттерге меңгерту

Пәнді игеру міндеттері:
1. Медициналық терминдердің құрылымын меңгеру;
2. Латын тілінің негізгі грамматикасы мен сөздік қорын игеру;
3. Анатомиялық,фармацевтикалық,клиникалық терминдерді дұрыс оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру;
4. Халықаралық медициналық терминология жүйесін түсіну және қолдану.
5.Кәсіби құжаттар мен рецепттерде латын тілін дұрыс пайдалану;
6.Кәсіби қарым-қатынаста медициналық терминдерді сауатты қолдану;

Пәнді игеру нәтижелері:
- Латын тілінің негізгі ережелерін меңгерген және дұрыс қолдана алады.
- Медициналық терминдерді құрамына қарай талдайды және мағынасын түсіндіреді.
- Анатомиялық және клиникалық атауларды дұрыс оқып, жаза алады.
- Рецепттер мен медициналық құжаттарды латын тілінде сауатты толтыра алады.
- Халықаралық медициналық терминологияны кәсіби қызметінде еркін қолданады.
- Кәсіби қарым-қатынаста медициналық терминдерді орынды пайдаланады.

Құзіреттіліктер:
1. БҚ-1. Оқыту
2. БҚ-3. Меңгерту

Мазмұны:
Лексикалық-фонетикалық және орфографиялық материал.

5. Оқу уақытын бөлу

Семестр	Циклдар мен пәндер индексі	Бақылау нысаны	Барлығы (сағат/ несиелер)	Оқу уақытының көлемі (сағ.)				
				Теориялық оқыту				Клиникадағы практика
				СӨЖ	ОСӨЖ	аудиториялық сабақтар	Симуляция	
1	«Медициналық терминологиямен латын тілі негіздері»	Бағалы сынақ	48/2	24	4	20	-	-

6. ПӘННІҢ ПРЕРЕКВИЗИТТЕРІ МЕН ПОСТРЕКВИЗИТТЕРІ

6.1 Пәннің пререквизиттері: Ағылшын тілі

6.2 **Пәннің постреквизиттері:** Патологиялық анатомия

7. Тақырыптары мен түрлері бойынша сағаттарды бөлу

7.1 Студенттің өзіндік жұмысын (СӨЖ) ұйымдастыру жоспары

№ Р/с	СӨЖ тақырыптары/тараулары	СӨЖ тапсырмалары/өткізу түрлері	СӨЖ бақылау графигі	Сағат саны
1.	Сын есім. Сын есімнің шырайлары.	эссе жазу	1-4 күндер	3
2.	Етістік.	жоба дайындау	1-4 күндер	3
3.	Рецепт. Рецепт құрылымы. Предлогтардың, шылаулардың үстеулердің, есімдіктердің рецепте қолданылуы.	презентация жасау	1-4 күндер	3
4.	Химиялық номенклатура. Химиялық элементтердің, тұздардың, қышқылдардың және тотықтардың атаулары.	контент-талдау	1-4 күндер	3
5.	Латын тіліндегі химиялық номенклатура. Химиялық элементтер, қышылдар, оксидтер, тұздар атаулары. Көмірсутек радикалдар атауларындағы жиілік бөліктер.	тест тапсырмаларын орындау	1-4 күндер	3
6.	Дәрілердің атауларында жиі кездесетін бөлшектер.	реферат жазу	1-4 күндер	3
7.	Клиникалық терминология. Сөздің құрамы, терминоэлементтер туралы түсінік.	презентация жасау	1-4 күндер	3
8.	Сөзжасам. Термин элементтері жөнінде түсінік. Грек-латын дублеттері және жеке ТЭ. Префиксация. Префиксалды – суфиксалды туындылар	слайд құрастыру	1-4 күндер	3
	Барлығы:			**24**

7.2 ОСӨЖ тақырыптары және олардың мазмұны

№ Р/с	Тақырыптар	Мазмұны	Сағат саны
1.	Латын және көне грек тілдерінің фармацевтиакалық терминологияның және дүниежүзілік мәдениет дамуына қосқан үлесі.	Көне грек тілінің фармацевтикадағы рөлі. Грек түбірлерінің және приставкаларының мағынасы мен қолданылуы. Дәрі атауларындағы грек тілінен енген бөліктерді талдау.	1
2.	Грек тілі жөнінде қысқаша мәлімет. Грек приставкалары мен түбірлері.	Дәрі атауларында жиі кездесетін грек түбірлері (кардио-, нефро-) мен приставкалары (гипер-, гипо-) мағынасын үйрету;	1
3.	Фармакологиялық топтарға жататындығын анықтайтын жиілік сөз бөліктері	Дәрі атауындағы жұрнақтар мен түбірлер арқылы оның қандай фармакологиялық топқа жататынын анықтауды көрсетеді (-прам, -каин, -циклин).	1
4.	Сөздік белгі: форма белгісі және мағынасы. Термин және түсінік. Терминология және түсініктер жүйесі.	Терминнің жазылуы мен мағынасының айырмасын түсіндіру, медициналық терминдердің жүйесін таныстыру;	1
	Барлығы:		**4**

7.1 Теориялық сабақтардың тақырыптары және олардың мазмұны

№	Теориялық тақырыптың атауы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Латын тілінің қысқа тарихы. Латын алфавиті. Фонетика. Дауысты дыбыстардың оқылуы, дауыссыз дыбыстардың оқылу ерекшелігі.	Латын және көне грек тілі – әлемдік мәдениет қазынасы. Латын алфавитінің әріптері және дыбыстары. Латын екпінінің ерекшеліктері. Ұзақ және қысқа буындар.	3
2	Екпін. Латын әріптерінің оқу ережелері. Зат есім. Сөздік формасы. Зат есімнің бес септеуіне шолу. Анатомиялық термин құрылымы	Зат есімнің грамматикалық категориялары. Зат есімнің сөздік формасы. Септеу жүйесі. Олардың белгілері. Қиыспаған анықтауыш.	3
3	Зат есімнің I септеуі. II септеу зат есімдері.	Зат есімнің I септеуінің септік жалғаулары, Зат есімнің IIсептеуінің септік жалғаулары	2
4	Сын есім. I топ сын есімдері. Сын есімді зат есіммен қиыстыру. Өткен шақ есімшесі	Сын есім. I топ сын есімдерінің жіктелуі, сын есімді зат есіммен қиыстыру әдістері. Өткен шақ есімшесі,	3

	№1Аралық бақылау.	супин негіздері.	
5	III септеу зат есімдері. IV және V септеу зат есімдері	Зат есімнің III септеуінің септік жалғаулары, сөздік формасы. Зат есімнің IV және V септеулерінің септік жалғаулары, сөдік формасы.	2
6	Етістік. Бұйрық және шартты райдың рецепте қолданылуы.	Етістіктің грамматикалық категориялары. 4 жіктеуі.	3
7	Рецепт. Рецепт құрылымы. Предлогтардың, шылаулардың үстеулердің, есімдіктердің рецепте қолданылуы	Рецепт, оның 9 бөлігінің анықталуы, жазылу ережелері.	2
8	Дәрілердің атауларында жиі кездесетін бөлшектер. №2 Аралық бақылау	Дәрі атауындағы арнайы жұрнақтар мен түбірлер оның қандай фармакологиялық топқа жататынын және әсер ету бағытын көрсетеді (мысалы: -каин – жансыздандыратын, -циклин – антибиотик, -олол – жүрек дәрісі).	2
	Барлығы:		**20**

8. Оқыту және оқыту әдістері:

- **Практикалық сабақтар:** ауызша сұрау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталас, әңгіме.
- **Студенттің өзіндік жұмысы**: эссе жазу, жоба дайындау, презентация жасау, тест тапсырмаларын орындау, контент-талдау, жоспар құрастыру, реферат жазу.
- **Оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін студенттің өзіндік жұмысы**: туындаған барлық сұрақтар бойынша консультациялар, презентациялар, рефераттар, эссе түріндегі жазбаша жұмыстарды дайындау**,** оқулықтармен және қосымша әдебиеттермен жұмыс, аралық бақылау.

9. Курсты аттестаттау

Шолу

Қорытынды баға келесі компоненттерден тұрады (салыстырмалы салмағы):

- Ағымдағы бақылау 1 (ТК А (теориялық және аудиториялық сабақтар): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.
- Ағымдағы бақылау 2 (ТК С (теориялық және аудиториялық сабақтар): теориялық және аудиториялық сабақтарға қатысу, жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.
- Аралық бақылау
- СӨЖ-ді орындау
- Қорытынды емтихан: қорытынды тест және билет бойынша жауаптар

Салмағы

Бағасы	Қолданылатын бақылау құралдарының сипаттамасы (кейс, жоба, сыни талдау, модельді әзірлеу, презентация, тест)	Салмағы
ТК 1 (ТК А (теориялық және аудиториялық сабақтар): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу)	Сыни талдаудағы 3 тапсырма: -бақылау сұрақтары, - тапсырма -тесттер	20%
ТК 2 (ТК С (теориялық және аудиториялық сабақтар): теориялық және аудиториялық сабақтарға қатысу, жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.	- презентация, - бақылау сұрақтары, - тапсырма, - тесттер.	20%
АБ-1,АБ-2.	Курстық тесттер	20%
Емтиханға жіберу рейтингісі		х 60%
Қорытынды емтихан	Пән тақырыптары бойынша тесттер (384 сұрақ) және билеттер: теориялық сұрақтар, ситуациялық есептер	Х 40%
Курстық қорытынды бағасы		0-100 балл

Аттестация

Рейтинг шкаласы

Әріптік баға жүйесі	Сандық эквивлент	Баллдар (%-дық көрсеткіш)	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	
Бағалау критерилері	***Өте жақсы «A»:*** Студент сұрақтарға толығымен жауап берген жағдайда ***Жақсы «B+» - «C+»:*** Студент білімін орта қалыпта жауап берген жағдайда ***Қанағаттанарлық «C» - «D»:*** Студент сұрақтарға қанағаттанарлық жағдайда		

	***Қанағаттанарлықсыз «FX» - «F»*:** Студент сұрақтарға толық емес жауап берген жағдайда

Пән бойынша қорытынды баға мынадай формула бойынша бақылаулар нысандарының белгіленген қатынасына сүйене отырып ресми ведомоска енгізілген кезде автоматты түрде есептеледі:

***Қорытынды баға = (ТК** (теориялық, аудиториялық) + **ТК** (аралық бақылау) =*
***РД** (жіберу рейтингі) х 60% + баға (**БС** х 40%)*

Емтихан: бағалы сынақ

Оларды орындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар (ұсынымдар):

Аудиторияға (теориялық, аудиториялық) дайындық кезінде берілген үлестіру материалын мұқият оқып, қайталау)

Бағалау критерийлері:

Бағалы сынақ: барлық курстың білімі мен түсінігін тексеруге.
Тестте 50-ден 100-ге дейінгі сұрақтан, әр дұрыс жауап-1 балл.

Тапсыру мерзімі:

Орындалған тапсырмаларды жүктеу үшін белгіленген мерзім: оқу курсын аяқтаған сәттен бастап екі апта. Уақытында тапсырылмаған жағдайда төмендету коэффициенті қолданылады: мысалы, 0,75-0,9

10. Материалдық-техникалық қамтамасыз ету: Ноутбук, мультимедиялық құрылғы, интерактивті тақта.

11.1 Негізгі әдебиеттер

1.Мустафинова, О. А. Латын тілі және медициналық атаулар негізі : оқу құралы / О. А. Мустафинова. - Караганды : АҚНҰР, 2015. - 112 бет. С

2.Қасымбекова, А. Н. Латын тілі : оқу құралы / А. Н. Қасымбекова. - Караганда : АҚНҰР, 2016. - 284 бет. с.

3.Қасымбекова А. Н. Латын тілі : Латын тілі пәнінен жоғары оқу орындарының "Фармацевтикалық өндіріс технологиясы"мамандығына арналған оқу құралы / А. Н. Қасымбекова. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 284 б.

4.Қасымбекова А. Н. Латын тілі : Латын тілі пәнінен жоғары оқу орындарының "Фармацевтикалық өндіріс технологиясы"мамандығына арналған оқу құралы / А. Н. Қасымбекова. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 284 б.

11.2 Қосымша әдебиеттер:

1.Жантасова, С. О. Латын тілі және медициналық терминология негіздері: оқу құралы / С. О. Жантасова, М. Т. Жанұзақова, Т. Д. Татаренко. - Алматы : Эверо, 2015. - 152 бет

2.Билич, Г . Л .Анатомия человека : русско-латинский атлас / Г . Л . Билич, В. Ю. Зигалова. - 2-е изд. - М. : Эксмо, 2017. - 704 с. : цв.ил. - (Медицинский атлас)

11.3 Интернет-ресурстар:

1.Мальгаждарова, Р.У. т.б. Латын тілі және медицина терминологиясыныңнегіздері: Оқулық. / Р.У. Мальгаждарова, Ә.Б. Әубәкіров, М.К. Жаналиева. - Қарағанды: Ақнұр, 2018. - 218б. http://rmebrk.kz/book/1174580

2.Латинский язык и основы медицинской терминологии./Мальгаждарова Р.У., Аубакиров А.Б., Жаналиева М.К. , 2019 https://aknurpress.kz/reader/web/1391
3.Латын тілі. Қасымбекова А.Н. , 2019 https://aknurpress.kz/reader/web/1393
Латын тілі және медицина терминологиясының негіздері.
4.Мальгаждарова Р.У., Әубәкіров Ә.Б., Жаналиева М.К. , 2019
https://aknurpress.kz/reader/web/1392